REMONT DACHÓW
kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny
w Garczegorzu

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
Z ZAKRESEM ROBÓT BUDOWLANYCH

WSTĘP

Lokalizacja: :Garczegorze, gmina Nowa Wieś Lęborska , dz.nr 6 obręb 0003- Garczegorze

Inwestor: Parafia rzymsko – katolicka p.w. **Marii Magdaleny w Garczegorzu**

Adres: Garczegorze 27, 84-351 Garczegorze

Program wykonano w oparciu o:

1. zlecenie Inwestora
2. uzgodnienia programowe z Inwestorem
3. ustalenia z WUOZ
4. inwentaryzację architektoniczna 2022- Monument – Prac. Kons. Zab.
5. wizje lokalne
6. bibliografię i materiały archiwalne
7. badania geotechniczne – D. Klimowicz – GeoCentrum 2022
8. dokumentacje foto – wykonaną z Drona 2022
9. ocenę techniczną – 2022
10. wywiady – mieszkańcy, księżą
11. obowiązujące przepisy przepisy „Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami" z dnia 23 lipca 2003 r. Dz.U. 2003 nr 162 poz. 15689 wraz pomniejszymi zmianami) i przepisy „Prawa budowlanego" Ustawa z dnia 7 lipca 1994 Dz.U nr 89 z późn. zmianami.

Materiały archiwalne

1/ Karta Biała, – archiwum NID OT Gdańsk
2/ Wpis do rejestru zabytków - archiwum NID OT Gdańsk
3/ Strony poświęcone historii Pomorza– Internet
4/ Bibliografia

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

1. Położenie

Garczegorze to wieś kaszubska, położona w województwie pomorskim, w powiecie lęborskim, w gminie Nowa wieś Lęborska, w pobliżu linii kolejowej i drogi wojewódzkiej 214.

Kościół położony jest w centrum wsi, przy drodze wiejskiej w jej wschodnim krańcu.

2.Ochrona prawna

Kościół objęty jest ochrona prawną – rejestr zabytków nieruchomych woj. pomorskiego **A-1720 z dn. 13.12.2000**

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest budowlano – konserwatorski remont dachów.

Cel

1.1. Celem opracowania jest określenie stanu zachowania obiektu i zaproponowanie działań budowlanych i prac konserwatorskich w celu naprawy zniszczeń i przywrócenie walorów architektonicznych i estetycznych obiektu, zabezpieczenie obiektu przed niszczącym działaniem czynników atmosferycznych oraz zaproponowanie harmonogramu działań budowlanych i konserwatorskich.

Planowany zakres prac budowlano – konserwatorskich powinien:

1/ zasadniczo ograniczyć proces destrukcji obiektu
2/ usunąć skutki destrukcji
3/ zabezpieczyć obiekt przed destrukcją w przyszłości
4/ uczytelnić i podkreślić wartości historyczne, architektoniczne oraz estetyczne obiektu
5/ ukazać kolejne rozwiązania techniczne, technologiczne i formalne
6/ podkreślić wagę obiektu w krajobrazie kulturowym okolicy i jego rolę w współtworzeniu tożsamości miejsca.

Aby osiągnąć powyższe cele należy przeprowadzić budowlano – konserwatorski remont kościoła. Inwestor zakłada etapowanie remontu.

Etapy :
I. Remont dachów korpusu, prezbiterium i zakrystii

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

II. Remont dachu wieży z konserwacja ceglanego zewnętrznego lica ścian ponad rusztowaniami na wysuwnicach

Etap I

Rodzaj robót:

2/ dla dachów – dekarskie, blacharskie, ciesielskie, stolarskie, naprawcze, zabezpieczające- konserwujące oraz rusztowaniowe.

Montaż i praca rusztowań jest niezbędna do wykonania prac konserwatorskich, murarskich, renowacyjnych i remontowych na powierzchniach połaci dachowych, więźby dachowej, ścian ceglanych ponad połaciami dachów, korony murów, orynnowania i opierzenia.

Zarys dziejów

Nazwa historyczna: ***Garcigar, Garzigar***.

Garczegorze to wieś owalnicowa o lokacji średniowiecznej, prawdopodobnie dawne dobra rycerskie. Parafia wzmiankowana jest w dokumencie z 1348 roku. Wymieniany jest wówczas proboszcz i i jego uposażenie.

W 1562roku w Garczegorzu powstaje gmina ewangelicka – Daniel Klock jest jej pastorem. Istniejący kościół przechodzi w ręce ewangelików.

W 1641 roku katolicy odzyskują świątynię, która staje się kościołem filialnym parafii w Lęborku. Nieliczni katolicy nie są w stanie utrzymać w należytym stanie świątyni. Kościół podupada. W 1770 roku proboszcz Lniski / Lniscy to znaczący wówczas ród pomorski / remontuje kościół. Jednakże wiernych jest coraz mniej . W 1837 ówczesne władze pruskie uznały, że parafia katolicka nie istnieje. W 1840 opuszczony i zaniedbany kościół zawalił się.

Istniejąca w Garczegorzu gmina ewangelicka nie posiadała swojego kościoła do 1740 roku, kiedy to została poświęcona ich nowowybudowana świątynia. Budowla jednak nie stała zbyt długo - był to prawdopodobnie obiekt o konstrukcji ryglowej. W 1817 roku powstał kolejny kościół ewangelicki. Ten również nie był zbyt trwałą budowlą. Pod koniec XIX wieku w 1897 roku powstała nowa masywna świątynia, murowana w stylu negotyckim. Przez pewien czas równolegle w Garczegorzu istniały dwa różne kościoły: ewangelicki i katolicki. Musiały więc stać w dwóch różnych miejscach. Świątynia katolicka funkcjonowała od wieków średnich i powstała z nadania komtura gdańskiego – we wsi lokowanej na prawie chełmińskim. Mogła zostać wybudowana na miejscu dawnego grodu. Usytuowanie historycznego cmentarza wskazywałoby na taką właśnie lokację. Można przypuszczać, że wzorem innych lokalizacji została ona pobudowana w centrum wsi owalnicowej - na nawsiu. Wokół niej zapewne funkcjonował cmentarz, który

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

na przestrzeni wieków uzyskał obwałowanie kamienne. Przypuszczać można, że odkryte tam ostatnio pochówki były pochówkami katolików.
Nowa świątynia ewangelicka powstała również w centrum wsi, naprzeciw działki cmentarnej. Stoi ona poniżej wyniesienia cmentarnego. Nie jest orientowana. Masywna bryła przytłacza skalą swojej zabudowy okoliczne budynki. Jest dominantą nie tylko w skali układu wiejskiego, widoczna jest z daleka. Po wojnie w 1946 roku świątynia została przejęta prze katolików.

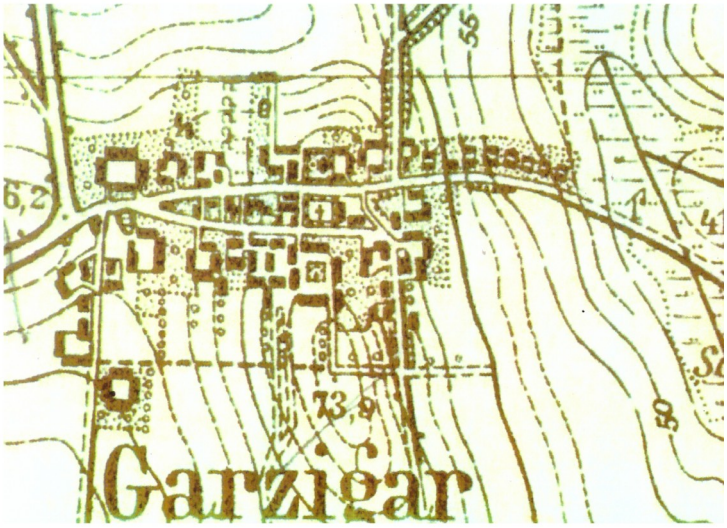

2. Pruska mapa topograficzna 1: 25 000, pocz. XX w. Archiwalne Mapy Pomorza

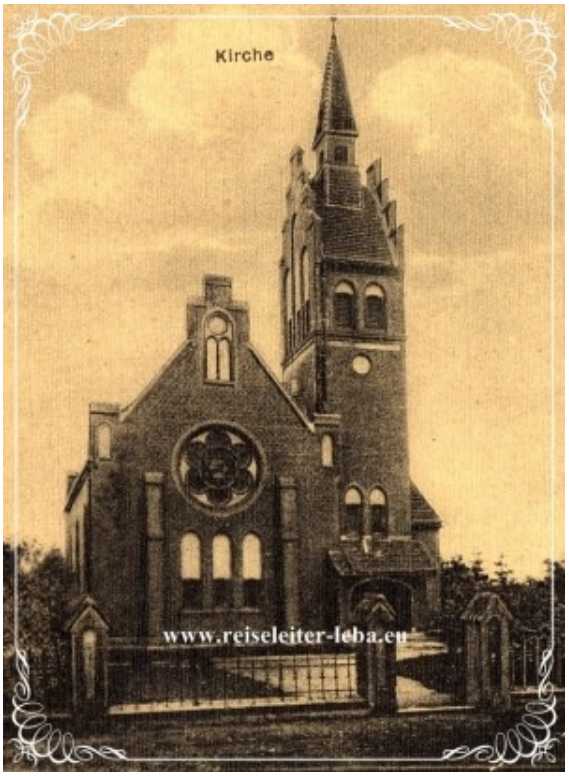

3. Kościół ewangelicki – fot. z pocz. XX w

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

Pierwotnie wszystkie połacie dachowe kościoła– korpus, prezbiterium, zakrystie i wieża pokryte były dachówką ceramiczną - karpiówką. Powojenne remonty wprowadziły na pokrycie połaci wieży, prezbiterium i części parapetów, przypór i sterczyn dachowych blachę ocynkowaną.
Zgodnie z przyjętymi założeniami zakłada się w najbliższym roku realizacje pierwszego etapu remontu dachów kościoła.

3. Etap I

Zakłada się: Remont dachów korpusu, z wymianą ich ceramicznego pokrycia oraz wymianę pokryć dchowych prezbiterium i zakrystii z zamianą pokrycia blaszanego na ceramiczne.

Przyjmuje się pokrycie połaci dachowych dachówką ceramiczna karpiówką oraz przywrócenie pierwotnego pokrycia ceramicznego w miejsce założonej w okresie późniejszym blachy ocynkowanej. Wystawki dachowe zaleca się pokryć dachówką karpiówką wieżową. Zachować istniejące okienka i szalowanie drewnem bocznych ścianek wystawki.

Etap II

Zakłada się przywrócenie pierwotnego materiału pokrycia dachu i hełmu wieży oraz konserwację jej więźby. Wtórne pokrycie blachą ocynkowaną należy zastąpić dachówką karpiówką wieżową. Wykonać konserwacje ceglanych partii ścian i szczytów wieży ponad rusztowaniem założonym na wysuwnicach. Naprawić tynki. Żaluzje – przeprowadzić konserwację bądź wykonać ich rekonstrukcję.

Dla wszystkich połaci opierzenia i rynny i rury spustowe wykonać jako systemowe z blachy tytan- cynk.

4. Charakterystyka obiektu

Cegła

Do wymurowania obiektu, zastosowano **cegły ceramiczne**, pełne, formowane maszynowo, dość równe, czerwone, o gładkim licu spieku i wymiarach 25-26 cm x 12,5-13 cm x 5-6 cm. Ściany wewnętrzne kościoła zaprojektowano jako otynkowane a stropy drewniane, deskowane. We wnętrzu kościoła brak jest ekspozycji wątków ceglanych.

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

Zaprawa murarska

Ściany kościoła zaprojektowano jako ceglane. Lico zewnętrzne posiada jedynie otynkowano tonda, blendy i pasy fryzów międzykondygnacyjnych. Oryginalna zaprawa tynkarska, ścienna jest bardzo podobna do murarskiej. W częściach elewacyjnych zaprawa murarska widoczna jest w ubytkach spoinowania. Zaprawa murarska oryginalna to zaprawa wapienna zbudowana ze spoiwa wapiennego i średniej frakcji kruszywa kwarcowego, rzecznego, barwnego z przewagą jasnego. Barwa beżowo-szara, jasna, struktura równo ziarnista. Średnia wielkość ziaren kwarcu to około 1-3 mm. Większe ziarna kruszywa dochodzą do 5 mm. Widoczne grudki wapna dochodzą do średnicy 2 – 3 mm. Zaprawa jest dość mocna, starannie wymieszana.

Spoina elewacyjna

Pierwotną spoinę elewacyjną wykonano z podobnej zaprawy jak murarska. Naprawy powojenne wykonano zaprawą wapienną, miejscami cementową podobną fakturalnie, ale znacznie różniącą się kolorem – ubytki spoinowania wypełniono zaprawą cementowo – piaskową – szarą. Ubytki wypełniane współcześnie wykonano zaprawą systemową w kolorze szarym nie pasującą do pierwotrnej.

Spoinę cokołu, która pierwotnie przyjmowała kształt płaski z podcięciem wtórnie wykonano z zaprawy cementowej w kolorze jasno szarym. Powierzchnie zatarto na gładko.

Pokrycie połaci dachowych wykonano dachówką ceramiczną, czerwoną karpiówką, układaną w koronkę. Fragmenty zniszczone, prezbiterium, wystawki dachowe, pokrycie wieży wymieniona na pokrycie blaszane z blachy ocynkowanej.

Elementy metalowe

Pierwotnie elementy metalowe to: opierzenia, rynny i rury spustowe, pochwyty schodów zewnętrznych. klamki, zamki, okucia drzwi drewnianych Krzyże umieszczone na szczytach dachu -mogą być oryginalne, szczególnie krzyż wieńczący wieżę.

Drewno

Z drewna sosnowego wykonano stolarkę drzwiową, konstrukcje stropów, deskowanie po części podłóg nawy, deskowanie podłóg poddasza , więźbę dachową, żaluzje. Sosna to gatunek drewna najbardziej popularny do wznoszenia konstrukcji budowlanych oraz ruchomego wyposażenia kościołów na terenie Pomorza.

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

Kamień
Lico ścian fundamentowych wykonano z prostokątnych okładzin granitowych . Schody wejścia głównego i bocznego z bloków granitowych.

Okna
Kształt i wielkość okien jest zróżnicowana. Występują; koliste i prostokątne. W elewacji południowej – frontowej – duża rozeta wpisana jest w tynkowane tondo. W elewacji północnej i zachodniej mamy okna duże - trójdzielne. Poszczególne pola przedzielone są laskowaniem ceglanym o dużym stopniu degradacji – przeszkleń i ceramicznych kształtek. Okno w prezbiterium zamurowane zostało cegłą od wewnątrz z pozostawiony w ościeżu znacznie zniszczonym witrażem.
Przeszklenia witrażowe są zróżnicowane. W większości wykonane są z przeziernych szkła witrażowego, łączone ołowiem w romboidalnym układzie. . W elewacji zachodniej –witraże po części przedstawieniowe z wstawkami - fragment z XIX ? oraz elementy z II poł. XX w.

Dach – pokrycie
Pierwotnie połacie dachów: korpus kościoła, wieża jak i daszki boczne pokryte były dachówką ceramiczną – karpiówką. Nie znamy rodzaju pokrycia wystawek dachowych, jednakże można przypuszczać, że także pokryte były dachówką karpiówką – wieżową
Parapety przypór i sterczyn pokryte były cegłą ceramiczną. Takie pokrycie pozostało widoczne na parapetach przypór w elewacji frontowej. Fragmenty sterczyn nowoprzemurowanych przykryto płytami betonowymi, pozostałe blachą ocynkowaną.

5. Stan zachowania dachów

Stan zachowania pokrycia jest zły. Stan więźby dachowej korpusu nie budzie większych zastrzeżeń. Dachówka – starego typu, niejednokrotnie przekładana i uszczelniana zaprawą nie spełnia swojej roli. Odkształcona, spękana nie zapewnia szczelności pokrycia. Przeciekająca wodą wzmaga proces destrukcji – ustroju dachu i murów. Elementy drewnianej konstrukcji dachu po części są zniszczone i wymagają napraw bądź odcinkowej wymiany. Szczegółowy zakres prac winien określić konstruktor po zdjęciu pokrycia dachowego

W ocenie technicznej *Więźba wymaga prac naprawczych, pokrycie ceramiczne wymiany, opierzenia wymiany. Wieża – hełm wymaga wymiany pokrycia i naprawę więźby. Kolejne remonty winny ujednolicić sposób przykrycia parapetów przypór i sterczyn .* ***– należy wziąć pod uwagę zamianą blaszanego pokrycia na ceramiczne .***

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

6. Etapowanie prac

Etap I

Remont dachów korpusu, prezbiterium i zakrystii z wymianą ich pokryć.

Etap II

Remont dachu wieży z przywróceniem pierwotnego – ceramicznego pok*rycia.*

7. Zakres prac remontowych:

Stan zachowania obiektu i wskazania techniczne wskazują konieczność wymiany pokrycia dachowego, wymianę opierzeń naprawę i konserwację drewnianej więźby dachowej, konserwację lica ceglanego murów, naprawę tynków, konserwacje lub rekonstrukcję drewnianych żaluzji.

Zakłada się:

1.Remont drewnianej więźby dachowej. Po zdjęciu ceramicznego pokrycia, demontażu łat należy ocenić z poziomu rusztowań i stropu poddasza stan poszczególnych elementów konstrukcji. Ocenę winien przeprowadzić konstruktor. W wyniku oceny należy skorygować w miarę potrzeby zakres planowanych prac – w kwestii wymiany zdegradowanych elementów i wzmocnienia osłabionych. W przypadku stwierdzenie występowania grzyba domowego – należy określić – klasę grzyba / ocena mykologa lub badania laboratoryjne/.

2. Konserwację korony murów

Fragmenty korony muru rozluźnione wzmocnić - luźne cegły przemurować
Zdezynfekować i zabezpieczyć przeciwgrzybowo. Odizolować drewno od muru.

3. Wymianę pokrycia- połaci

Należy rozpiąć instalację odgromową. zdemontować istniejące pokrycie, naprawić i zakonserwować drewnianą więźbę dachową. Założyć nowe łacenie, opierzenia i rury spustowe. Dachówki układać na folii paroprzepuszczalnej. Naprawić, spiąć -zamontować instalacje odgromową – wykonać pomiary. Wody opadowe odprowadzić powierzchniowo.

8. Kolejność prac:

Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich należy wykonać dokumentację fotograficzną stanu zachowania więźby dachowej i pokrycia dachu, rynien i rur

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

spustowych. Dokumentować działania remontowe na każdym etapie prac – z poziomu strychu i poziomu rusztowań.

1. Montaż rusztowań
2. Demontaż ceramicznego pokrycia – wraz z demontażem – rozpięciem instalacji odgromowej .
3. Demontaż pasów nadrynnowych, rynien i rur spustowych
5. Przegląd, ocena, naprawa stanu zachowania korony murów
   - dezynfekcja
   - naprawa zniszczonych fragmentów murłat
   - odizolowanie końcówek krokwi i murłat od powierzchni muru
6. Przegląd, ocena i naprawa konstrukcji więźby dachowej.
   Naprawa zdegradowanych elementów, murłatów
   krokwi, przepustnic i wiązarów.
   Zabezpieczenie ppoż i biochronne drewna po wykonanej renowacji
7. Założenie folii paroprzepuszczalnej o gęstości 220g/m2
8, Montaż pasów nadrynnowych i koszy z blachy tytan – cynk, rynien i rur spustowych / systemowych /
9. Wymiana łacenia / łaty i kontrłaty /
10. Położenie dachówki ceramicznej karpiówki, wykonanie opierzenia na styku z murem, uszczelnienie wydry, montaż orynnowania i rur spustowych.
11. Spiąć instalację odgromową, wzmocnić – ustabilizować osadzenie uchwytów mocujących zwód, sprawdzić zwody, wykonać pomiary.

TECHNIKA , TECHNOLOGIA, MATERIAŁY

REMONT DACHU

Wymiana ceramicznego pokrycia połaci

Rozpiąć instalację odgromową. Zdemontować ceramiczne pokrycie. Dachówkę i pozostałe materiały z rozbiórki przy użyciu zsypu spuścić do podstawionych kontenerów ustawionych przy obiekcie

Remont i konserwacja drewnianej więźby dachowej

Zakres planowanych prac remontowych więźby określony zostanie w pełnym zakresie po zdjęciu ceramicznego pokrycia połaci dachowej. Dach jest nieszczelny, przecieka a drewniana konstrukcja była wcześniej doraźnie naprawiana i konserwowana**.**

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

Zakłada się wymianę istniejącej dachówki karpiówki – starego typu- – na dachówkę ceramiczną typu karpiówka w kolorze czerwieni. *Prace wykonywać etapami wykonując na zaplanowanym odcinku wszystkie roboty naprawcze. Nie odkrywać jednostronnie połaci dachowych.*

Istniejącą dachówkę zdjąć. Ocenić stopień zawilgocenia i destrukcji konstrukcyjnych elementów więźby. Elementy zdegradowane – zniszczone przez korozję biologiczną; grzyby, pleśnie i owady-szkodniki drewna należy wymienić lub dokonać napraw. Stosować drewno klas**y C-28, C-30.** Wymienić pasy nadrynnowe na blachę powlekaną. Stosować drewno o tożsamych przekrojach, sezonowane. „Ściągnąć" połączeni ciesielskie, uzupełnić brakujące kołki. Nowe wykonać z dębiny. Na więźbie nawy ułożyć folię dachową wysoko paroprzepuszczalną o gęstości min 220 g/m². Folię układać pasami równolegle z zakładkami wynoszącymi, co najmniej 15 cm. Opierzenia blacharskie oraz rynny, zbiorniki przelewowe i rury spustowe wykonać z blachy powlekanej o grubości 0,7 mm- systemowe, powtarzając istniejące rozmieszczenie i przekroje. Opierzenie na styku ze ścianami szczytowymi wykonać na wydrę, uszczelnić zaprawą trwale elastyczną lub silikonem . Wodę odprowadzać rurami spustowymi do koryt odpływowych na poziomie gruntu.

Pokrycie należy wykonać z dachówki karpiówki. Przeprowadzając remont więźby należy spełnić ten warunek. Dachówkę układać na łatach, położnych na krokwiach i folii paroprzepuszczalnej. Łaty drewniane w rozstawie wskazany przez producenta i zależnym od rodzaju dachówki.

Aby pokrycie dachu dachówką ceramiczną spełniało swoją rolę i aby utrzymywało właściwy klimat obiektu budowlanego dachówki po intensywnym nawilżeniu muszą szybko wysychać. W tym celu trzeba zapewnić właściwą wentylacje połaci dachowych. Przy dużych przestrzeniach przy poddaszach nieużytkowych duża ilość powietrza sprzyja wyrównaniu wilgotności i temperatury. Przy czym należy jeszcze zapewnić otwory w okapie i kalenicy aby utrzymać trwałą wentylację poddasza. Wymaga się aby przekrój poprzeczny w okapie wynosił 2%o powierzchni. nachylonej połaci dachowej, min. 200 cm²/ mb okapu, zabezpieczonego siatką. Oznacza to, że szczelina powietrzna musi mieć min, 2,4cm wysokości. Zazwyczaj stosuje się 2,4- 3 cm.

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

Na kalenicy dachu lub w pobliżu szczytu należy ułożyć jedną dachówką wentylacyjną w każdym pasie międzykrokwiowym – ułożoną w drugim lub trzecim rzędzie od kalenicy. Zastosowanie gąsiorów wentylacyjnych oraz dachówek kalenicowych powoduje powstanie większego przekroju wentylacyjnego, ok. 80-12cm² /mb. Podwyższa to skuteczność wentylacji.

Otwory na krawędzi kalenicy zabezpieczyć siatką, w połaci stosować dachówkę wentylacyjną. W kalenicy zachować otwór umożliwiający wentylację Obróbki przy styku ze ścianą – połączyć na wydrę uszczelnić zaprawą trwale elastyczną. Montaż rynien wymaga położenia pasów nadrynnowych. Przy kryciu połaci – przy kalenicy stosować dachówki kalenicowe przy styku z murem dachówki wyrównujące.

Naprawie poddane zostaną zdegradowane części następujących elementów: końcówki krokwi, przepustnice, namurnice, Wymienione zostaną łaty i kontrłaty. Do trwałego usunięcia kwalifikują się elementy drewniane porażone przez grzyby domowe zaliczane do I i II grupy szkodliwości, z odcinkami drewna zdrowego o długości około 80cm. Odcinki porażone przez grzyby zaliczane do III grupy szkodliwości, w których drewno zostało zniszczone w przedziale od 10% do 25% należy oczyścić do drewna zdrowego, zaimpregnować oraz wzmocnić przy pomocy nakładek lub też fleków. Przy większych zniszczeniach należy założyć nakładki o łącznej powierzchni przekroju powierzchni równoważnej ubytkowi drewna w konstrukcji. Przy wymianie odcinkowej stosować tożsame przekroje. Elementy zdegradowane niezdolne do przenoszenia obciążeń - wymienić / wykonać wg wskazań konstruktora/. Stosować połączenia ciesielskie lub śrubunek - śruby M - 6 na podkładkach . Wszystkie rozluźnione złącza wzmocnić. Uszkodzone kołki / jeżeli występują / służące do połączeń zamków ciesielskich wymienić na kołki z drewna dębowego. Do prac naprawczych należy użyć drewna impregnowanego w miarę możliwości nieodżywiczonego klasy **C-30, C- 28** / lub zamienne , wg wskazań konstruktora/ i wilgotności bezwzględnej nie większej niż **18 %. Prace naprawcze więźby prowadzić w ścisłej współpracy z konstruktorem.**

W przypadku stwierdzenia występowania grzybów domowych należy dokonać ich oceny makroskopowej / konserwator technolog lub mikolog budowlany/ lub pobrać próbki i wykonać badania laboratoryjne określające ich rodzaj i grupę szkodliwości.

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

W celu zabezpieczenia i wstrzymania biologicznej degradacji drewna i zabezpieczenie budowli należy: wszystkie drewniane, zdrowe elementy zabezpieczyć przed degradacją odpowiednimi do stopnia porażenia środkami impregnacyjnymi. Przy czym przy takim zabiegu istnieje możliwość szkodliwego działania środka na otoczenie. Należy go wykonać poprawnie i zgodnie z zaleceniami użycia – tak aby nie stwarzać zagrożeni dla zdrowia ludzi i obiektu. Można stosować preparaty solne, **np. –Fobos – 4M, Adolit BQ1** ***Preparaty te stosować dla drewna konstrukcyjnego***. Drewno oparte na murze odizolować stosując **podkładki z papy lub foli HDPE**

Impregnację drewna dotychczas nie impregnowanego należy dokonać preparatem o handlowej nazwie Fobos - **Fobos 4M./ Stosować tylko do drewna niepolichromownego/.** Norma zużycia wynosi 0,2kg/1m^2 drewna (ok. 0,6dm^3 30% roztworu) dla impregnacji powierzchniowej. Przy impregnacji wgłębnej do drewna należy wprowadzić 40kg na 1m^3. Drewno zaimpregnowane preparatem należy zabezpieczyć przed wypłukaniem preparatu.

Drewno uprzednio impregnowane preparatem o nieznanym składzie chemicznym należy zabezpieczyć preparatem o handlowej nazwie **„Xylotox plus”.** Norma zużycia wynosi 0,3dm^3 na 1m^2 powierzchni drewna. Preparatu nie wolno nanosić na drewno przy pomocy rozpylania. W czynnych żerowiskach, owady należy zniszczyć poprzez wprowadzenie do chodników larwalnych ten preparat za pomocą iniekcji.

W celu zwiększenia skuteczności działania preparatu zaleca się elementy drewniane w miejscu aplikacji preparatu zawinąć szczelnie folią na okres około dwóch tygodni (tylko dla preparatu Hylotox plus).

Opierzenia i rury spustowe

Rynny i rury spustowe / wykonane z blachy tytan – cynk 0.7 mm – systemowe/ zamontować w miejscu istniejących ze zbiornikami przelewowymi. W przypadku stwierdzenia uszkodzeń wymienić na analogiczne. Powtórzyć istniejące przekroje i rozmieszczenie.

Studzienki odpływowe i opaska żwirowa

Wodę opadową odprowadzić powierzchniowo – korytami betonowymi o długości min 60 cm ze spadkiem 2% od budynku. Oczyścić żwirową opaską z muraw.

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

Konserwacja – zabezpieczenie korony murów

Odgrzybianie muru

Po wykonaniu demontażu dachówek, wykonać przegląd drewnianej więźby dachowej w szczególności ocenić stan korony muru. W przypadku stwierdzenia występowania grzyba domowego należy określić klasę jego szkodliwości. Do odgrzybiania materiałów nieorganicznych jak mury ceramiczne, podłoża betonowe itp. oraz zabezpieczenia drewna przed działaniem korozji biologicznej (preparaty biochronne), i zwalczania korozji biologicznej (środki biobójcze), które może być okresowo nawilgacane, lecz bez kontaktu z gruntem (np. więźba dachowa), zaleca się stosować preparaty na bazie modyfikowanych czwartorzędowych związków amoniowych z dodatkiem związków boru (QAC) np. preparat grzybobójczy; Mycetox M; .Mycetox B Adolit M flüssig. Postępować według wskazań konserwatora technologa lub mykologa budowlanego. W razie wątpliwości dotyczących określenia klasy szkodliwości grzybów wykonać badania laboratoryjne określające rodzaj występujących grzybów. Zastosować środki adekwatne do klasy szkodliwości . Stosować według wskazań producenta, dezynfekując powierzchnię muru w odległości min 2.00m wokół miejsca występowania. Rozluźnione partie muru wzmocnić lub przemurować, wypełnić spoiny lub dokonać wzmocnienia muru wg wskazań konstruktora.

Instalacja odgromowa

Na czas remontu rozpiąć istniejące oploty i sprawdzić stan elementów – uchwyty, zwody. Po wykonaniu prac pokrywczych instalację spiąć. . Uzupełnić brakujące lub zniszczone elementy, uchwyty. Wykonać pomiary kontrolne .

Inne

Remont dachu wraz z wymianą pokrycia należy prowadzić rusztowań z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

Pozostałe:

Wszystkie prace wykonać ze szczególna starannością – aby nie spowodować zalania lub zawilgocenia poddasza.

Prace pomocnicze

W razie potrzeby zastosować rusztowania ramowe – przyścienne .

Wywóz i utylizacja odpadów – wywieść samochodem samowyładowczym

Gruz spuszczać do kontenerów za pomocą zsypów

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24

INNE UWARUNKOWANIA

Wszystkie wymiary sprawdzić na budowie
Wszystkie materiały użyte do remontu powinny posiadać aktualne aprobaty techniczne dopuszczone do stosowania w budownictwie
Wszystkie pracze należy wykonać zgodnie z instrukcja producenta i w jednym systemie materiałowym.,
Wykonawca jest odpowiedzialny za jakość wykonania robót .
Każdorazowo przed zakupem materiałów należy porównywać i sprawdzać z projektem budowlanym faktyczne wymiary i ilości
Wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia bezpieczeństwa organizacji robót na terenie budowy .

Wszelkie prac budowlano – remontowe, i konserwatorskie prowadzić z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i przepisów BHP.

Po zakończeniu prac wykonać dokumentację powykonawczą z zaleceniami do sposobu użytkowania.

Inwestor do wykonania w/w prac zatrudni osoby lub firmy posiadające uprawnienia określone w: *Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa z dn. 28.08.2018 DZ.U 2019, poz.1721 „W sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, ….”*

Gdańsk – 2022 2024

Tel: 503 - 40 – 40 -16, e-mail: zabytek@poczta.onet.pl
Adres korespondencyjny: 80-178 Gdańsk, ul. Gołuńska 24